

pořad

pozdrav		»Ve jménu BO, i S, i DS – milost vám a pokoj.«
introitus		Ž 86, 1.11
🎵 píseň	103 (jen sloky 1. – 4.)	<i>Ó dobrořeč, má duše, Bohu svému</i>
vstupní modlitba		
1. čtení	Mt 11, 2-19	(presbyter)
🎵 píseň	440 (4 sloky)	<i>Ozvi se, Pane můj</i>
text + kázání	Dt 18, 9-22	
🎵 píseň	452 (2 sloky)	<i>Za dar Slova, Bože milý</i>
sborová ohlášení		(presbyter)
🎵 píseň	635 (5 slov)	<i>Tvá, Pane, láska nám sílu dává</i>
přímluvy + modlitba Páně		
poslání	Ř 12, 3-9	
požehnání	2K 13,13	
🎵 píseň	487 (1 sloka)	<i>Amen, Otče, rač to dátí</i>

vstupní modlitba

Hospodine, Bože náš,

ty jsi věrný ve svém díle; / proto jsme se mohli i dnes probudit; / proto jsme se i dnes mohli na tomto místě shromáždit, / abychom ti zpívali a děkovali Ti za všechny Tvé dobré dary – zejména za to, že se nám dáváš poznat, že *nás oslovuješ* a ukazuješ požehnanou cestu života. //

Pane Ježíši Kriste, tys přišel mezi nás; / onu Boží cestu života jsi prošlápl až na konec (za smrt), a zveš nás na ni, k následování. / Prosíme, vezmi nás na milost, když všelijak bloudíme či lelkujeme ... a nejdeme – ač Ty nám přicházíš vstříc. //

Bože Duchu svatý, proměňuj naše srdce, rozsviť naši mysl a posiluj naše ruce – ať uslyšíme Slovo evangelia a dáme se mu do služby – tak aby i tam, kde žijeme, bylo dosvědčováno Tvé dílo pro člověka. //

Bože náš, / Otče, Synu i Duchu svatý, / ty máš moc to učinit.

– Na tebe, na *Tvé slovo* spolu s celou církví po všem světě čekáme... // Amen.

1. čtení: **Mt 11, 2-19** (presbyter)

kázání

>> *Dej mi poznat svoje cesty, Hospodine,
uč mne chodit po svých stezkách.
... vždyť jsi Bůh, má spása; každodenně skládám svou naději v tebe. / Amen <<*

text: >> Mojžíš Izraelcům před vstupem do země zaslíbené říká toto: **Dt 18, 9-22**

Milí B+S,

Tématem přečteného odstavce Písma je otázka, která byla aktuální a naléhavá pro Boží lid ve starověku stejně jako pro nás: **Q** – ***Jak k nám Bůh promlouvá?*** / Jak Bůh dává a jak my poznáme Boží slovo? / Jakým způsobem vlastně bůh dává najevo, co zamýšlí, a jak my poznáváme Boží vůli? / Jak se pro svoji životní cestu dozvídáme, co po nás Bůh chce ... a co je z hlediska Božího díla v tomto světě pro naše konkrétní kroky životem dobré, správné? // Bible vypráví o tom, že Hospodin vede svůj lid dějinami (SZ) ... a že v Kristu prošlápl mezi námi lidmi tu pravou cestu, směřující do jeho království (NZ). **Q** – ***Ale podle čeho*** na každodenních křižovatkách ***poznám, jak se mám rozhodovat?*** / Jak mi Bůh poradí? Nebo: Kdo mi *poradí*, jak to s Božím slovem je? ... ***Kdo mi řekne, co mám dělat*** ... abych jednal podle Boží vůle, podle Božího slova? //

– V nadcházejícím týdnu se ***faráři a farářky*** naší církve (a mnozí další) sjedou zde v Praze a budou mít tradiční týdenní ***kurz*** (SpEK) – letos se budou probírat právě tyto otázky; titulním mottom kurzu je: ***»I stalo se slovo...«***

V evangelické tradici je slovo – Boží slovo, slovo Písma, slovo zvěstované – velice důležité; Boží slovo patří v řadě oblastí evangelické teologie k důležitým pojmům. //

Q – Ale ***jak*** tomu vlastně rozumíme, že „***se stane slovo***“? Jak k nám Bůh promlouvá? / Náš přečtený oddíl z 5. knihy Mojžíšovy (Dt) k tomu má co říct... //

I.

Dříve než v onom přečteném biblickém oddíle zazní několik odstavců *o proroctví* (jako teze pro tyto otázky pro Izrael typická), velmi rázně se tu odmítají jiné cesty, jiné způsoby, ... ***alternativy***, které se v této věci nabízejí. / V této otázce (jak k člověku božstvo promlouvá) je totiž nabídka řešení velice pestrá. – Jsou různí bohové a různí duchové ... a je třeba pečlivě rozlišovat. Je tu velmi ***pestrá nabídka*** způsobů komunikace „s druhou stranou“. – A cesta Izraele, lidu Hospodinova, v této věci není stejná jako cesty „pronárodů“.

Na boží slovo, na vyjádření bohů, na vůli božstva je možné se ***dotazovat všelijak*** – ve starověku stejně jako dnes. / Technická stránka věci se, pravda, trochu mění, ale v jádru jde o tutéž věc: ***věštění***, dotazování se „oněch hlasů“ či přímo bytostí „na druhé straně“ (například zemřelých), různé typy jasnovidectví (inspirovaného vidění) nebo rozpoznávání znamení, která správně interpretována vydávají své sdělení o věcech skrytých. (***mantika***) //

Technická stránka orákulí (prostředků či postupů, jak se na Boží vůli či na vzhled do budoucích a skrytých věcí dotázat) se mění, jádro věci zůstává v zásadě stejné: ve starověku se třeba věštilo z kresby cév v rozříznutých játrech obětovaných zvířat (tzv. drobopravectví, ***haruspicie***); našim současníkům obdobně poslouží docela obyčejná kávová sedlina. / Dříve se rituálně vrhaly losy, například bílé a černé kameny z náprsníku pytlíku na kněžském rouchu (v Izraeli se jim říkalo ***urím*** a ***tumím***; Ex 28,30), dnes někomu stačí si takzvaně „hodit korunou“. – Jádro věci je ale stejné: dotazují se „boha“, moderně spíše jen neosobní „náhody“ (abych nebyl podezříván, že jsem pověřivý, ... že „tomu věřím“), / ... tedy ptám se jakési (vyšší) ***rozhodčí*** instance,

kteřá je mimo mne (externí autority) a chci, aby rozhodla místo mne. / Já se pak jejímu verdiktu podřídím... / jinak řečeno: budu jí sloužit. – Hodlám jednat podle toho, co mi tato instance poví; ve svém životě **dám na její slovo** (na její znamení). // – Sečteno a podtrženo: **tato instance**, ať ji považují božstvo nebo nikoli, **je pánem mých kroků**. //

Nemylme se, B+S, ale takových instancí, které si činí nárok na to, **mluvit nám do života**, ... ovlivňovat naše jednání, rozhodovat o tom, co uděláme, ... je bezpočet. / Nedejme se mást tím, že se jim obvykle už neříká bohové, a že s tím, jak jim sloužíme, nespojujeme nějaké tradiční náboženské rituály. Ona se tahle služba „cizím pánům“ docela dobře obejde i bez nich. / Apoštol Pavel v této souvislosti mluví o „mocnostech, silách či panstvích“ (). Běží zkratka **„instance“**, které určují (nebo spoluurčují) naše rozhodování, / které zasahují do toho, čemu věnujeme svůj čas, / které nás vedou, k čemu užitíme své peníze, / které určují, na co v životě spoléháme, v co doufáme ... co si přejeme a co přejeme druhým. (Definují „vizi“, „naději“ pro náš individuální život, pro cestu lidstva, pro celé stvoření...) //--//

Pozor na to! / Písmo nás učí, že naším **jediným pánem** (tím nejlepším – jehož přítom není možné směřovat či kombinovat s jinými) je **Hospodin**, ten který osvobozuje z otroctví, ten který svou cestu pro člověka prokázal **v Kristu Ježíši**... / V něm zjevil naplno svou moc a slávu... / v něm nám ukázal i povahu, svéráz svého díla... //

Nevím, B+S, nakolik pro vás jsou tyto alternativní (spíše „prach-normální“) způsoby, jak se dotazovat na „boží slovo“, přitažlivé, ale na cestě Božího lidu hrály mnohokrát důležitou roli. // Například pro překladatele a komentátory **Bible Kralické** byly tyto důrazy našeho oddílu očividně slovem do pranice. / Ve poznámkách, které byly v tzv. Šestidílce tištěny obvykle jen v rozsahu několika slov na okraji stránky, se u **těchto** veršů Kraličtí doširoka rozepisují a barvitě aktualizují. // Když uvážíme, čím vším žila manýristická Praha doby Rudolfa II., můžeme si představit, na co asi pozorní kazatelé a přísní teologové Jednoty Bratrské narážejí. / – Nemohu zde citovat celou pasáž (je moc dlouhá), ale poslechněte si alespoň, jak Kraličtí komentují jediný z výroků: „**ať se u tebe nevyskytují ... ti, kdo se dotazují mrtvých**“ (v. 11) –

– **Černokněžníci**. Řecky: *Necromantici*. Ti z hrobů a z kostnic od mrtvých o tajnostech a budoucích věcech se dotazují; / kterýmž v tom naprosto ďábel se propůjčuje avšak pod zástěrou jména jiného někoho, kohož ti mistři aneb lidé skrze ně hledají a volají. / Jako ona čarodějnice Samuela proroka (1S 28,12). / – Cíl pak všeho tohoto díla satanova s rozdíly a jmény jeho ... jest ten, / aby lidi v pověry uvodil, / bázeň a uctivost srdečnou, kteráž samému Bohu bez všeliké nákvasy chována býti má, z nich vyprazdňoval; / bázeň pak ... plodil, / služebníky věrné, se vším přísluhováním slova i svátostí, v lehkost a nevážnost uvodil, / modlitbám překážku činil, / z ustavičného se v pobožnosti cvičení a doufání v Boha, je vyvodil a vyrážel / a tak v jezero věčného zatracení pohřžoval. / Proti čemuž veliké pečlivosti a pilného s Božím slovem se obírání každé pobožné duši jest potřebí, / zvláště v posledních sršlavých nynějšího světa šedinách. //

– Tolik Bible Kralická, tzv. Šestidílka ve svém komentáři... / Myslím, že to je docela inspirativní i dnes – a to nejen pro ten krásný jazyk... //

II.

V závěru jejich vykladačské poznámky zaznělo také zřetelně, co je pozitivní alternativa – co člověk (člověk křesťan) v těchto otázkách dělat má: „**pečlivě a pilně se Božím slovem obírat**“.

Q Co to znamená? – Pro Kralické se tím míní: skrze Písmo, Bibli, případně kázání, zvěstování... / To je ta aktuální poloha i pro nás. // **Q** – Ale jak tato poloha souvisí s tím, o čem mluví *Mojžiš* k Izraelcům v tom přečteném oddíle – se slovem proroků; nebo se slovem, které kázal Ježíš nebo apoštolové mladé církvi? **Q** – Jaký je vztah mezi slovem *Mojžiše* a proroků (a Ježíše a apoštolů), které zaznělo před mnoha

staletími, / ... slovem Písma, které nám Mojžíšovy promluvy a výroky proroků prostředkuje / ... a slovem našeho zvěstování dnes? // **Q** – A jak se všechny tyto polohy zvěstování vztahují ke *slovu samého Boha*, k „*oslovení Bohem*“. – Jak mluví Hospodin? >> **Q/ST** Skrze Mojžíše, proroky, apoštoly ... skrze Písmo, jeho svědectví ... nebo skrze toho, kdo tyto texty vykládá, tedy skrze kazatele (služebníky Slova)? Nebo snad ve všech těchto třech rovinách?

K tomu zní v našem oddíle několik důležitých myšlenek; uvedu a trošku rozříkám po odstavcích čtyři z nich:

II a.

Nejprve: Prorok Hospodinův není žádný věštec, žádný odborník na mantiku (jakéhokoli druhu); žádný „odborný dotazovač“ na výklady božských znamení nebo jakýsi „agent“, co má své dobré styky „tam nahoře“ (nebo možná spíš „tam dole“). – Prorok v Izraeli není nic takového, nýbrž prostě: *služebník slova*. / Hospodin sám si jej ustavuje tím, že „do jeho úst vloží svá slova ... a on bude mluvit vše, co mu Hospodin přikáže.“ – Tedy žádný expert na vykládání podivných znamení nebo specialista na komunikaci se záhrobím, ale „pouze“ mluvčí. / Možná nám to, B+S, zní už úplně samozřejmě a normálně, ale považme, jak *zvláštní* a *specifický* rys Hospodinova *zjevení* je, že se děje prostě skrze slovo. / Hospodin se dává poznat tím, že *člověka oslovuje* – toho je Bible plná od začátku až do konce (od Adama, přes Abrahama až po knihu Zjevení). // Pokud některé scény Božího zjevení doprovázejí „vizuální efekty“ (třeba hořící keř), slouží jen k tomu, aby vzbudily pozornost, ale vlastním sdělením (jádem komunikace) je pak následující *řeč Hospodinova*, podaná obvykle jako „přímá řeč“. (Tím podstatným u hořícího keře není, co Mojžíš *vidí*, ale co *vyslechne* – co je mu řečeno a co má poslechnout... plamen hořícího keře je pro nás jen symbolickým výrazem Boží přítomnosti, s níž není „normální“ se takto setkávat).

II b.

Druhý moment: Proroka si povolává sám Hospodin; / to *on* má iniciativu, *on* koná; / o *jeho* dílo tu běží, *jeho* slova to jsou. //

Prorok je odkázaný na to, že (ba, *zda* vůbec!) mu Bůh dá své slovo; jinak nemá co říct! / Prorok si nemůže, ba nesmí boží slovo sám obstarat či vyrobit. / To je pro všechny, kdo stojí ve „službě slova“ (pro faráře, kazatele, misionáře ... všechny, kdo se na zvěstování podílejí) nejen často vnitřně traumatizující... mělo by to být každému „služebníku slova“ velmi vážným varováním, otazníkem (vykřičníkem) nad jeho působením. // – V našem textu to zní naprosto kategoricky: „*prorok, který by opovážlivě (svémocně) mluvil mým jménem něco, co jsem mu nepřikázal ... takový prorok zemře!*“ (v. 20) – Chce-li někdo promlouvat „*ve jménu Páně*“, aby dal zaznít *svým* slovům a *svým* záměrům, je tímto textem s nejvyšší možnou naléhavostí varován. / Hospodin sám si to hlídá...!

II c.

Za třetí: Stejně tak si Hospodin sám hlídá i to, *zda* jeho slova, která skrze ústa prorokova posílá určitým adresátům, *docházejí sluchu*. / To je samozřejmě problém tohoto typu komunikace, „pouhého slova“. / Prorok sice třeba vyřídí, co má povědět, ale ohlas veškerý žádný. V mnoha příbězích o prorocích, které SZ vypráví, slyšíme, jak prorok vyřizuje slova varování a soudu ... a Boží lid nic. / Apoštol káže evangelium, a zdaleka ne všichni je přijmou. // Co s tím?

Náš oddíl říká zcela jasně – Na účinek svých slov si dohlíží Hospodin sám. // Tedy: *není úkolem proroka*, / není úkolem apoštola (církve) / *dohlížet* na to, zda a jak

jeho posluchači poslechli. / Starostí kazatele je slovo Boží věrně vyřídít – nikoli řešit, zda a jak to bylo efektivní. //

Pokud tento důraz dotahujeme až na „službu slova“, jak jí rozumíme v naší církvi, mohl by (na rozdíl od předchozího odstavce) kazatelům v jejich starostech a odpovědnosti nemálo ulevit. – To ale v žádném případě není žádné alibi pro nepořádné nebo nedbalé vyřizování... / Běží jen o to, že prorok / kazatel nevidí do srdce člověka; Hospodin sám si dohlédne na adresáta svého slova... / Prorok či kazatel je pouze mluvčí, posel; žádný dozorce...!//

II d.

A nakonec, za čtvrté: Náš text klade (jakoby přímo za nás samé) otázku: „Jak poznáme slovo, které Hospodin nepromluvil?“ – Tedy: Jak poznáme **falešné proroctví**, falešného proroka? / – Kardinální otázka! / Jak poznáme **falešného, podvodného kazatele?** //

To je už pro starověký Izrael palčivá věc – třeba proti Jeremjášovi vystupuje Chananjáš (Jr 28), který v Hospodinově chrámu, za přítomnosti kněží a všeho lidu, říká přesný opak toho, co káže Jeremjáš... / a přitom se také „zaklíná“ formulí „Toto praví Hospodin...“. / – Jak se v tom vyznat? / Jak v takové situaci poznat slovo Boží? //

Na to, B+S, není žádná odpověď typu mechanické šablony, kterou bychom mohli na výrok či situaci přiložit a odečíst hotový, jednoznačný výsledek. / V našem oddíle zní pouze negativní formulace tzv. dějinného důkazu: když prorok něco nahlašoval (třeba hrozbu dějinným soudem) a ono to nenastalo, pak to „nepromluvil Hospodin“. // – Je z toho slyšet, jak jsou bibličtí svědkové sami v této věci velice opatrní. Dobře vědí, že existují falešní proroci, jimž jejich slova třeba i „vycházejí“, konají divy a zázraky (srv. Dt 13). //

ST: **Mechanická šablona** na „Boží slovo“ **není možná**; zda něco je nebo *není* „slovem Božím“ („Boží vůlí“), je vždycky záležitost víry; porozumění, spolehnutí, důvěry.

III.

Tolik, B+S, ke čtyřem motivům z našeho dnešního oddílu Písma o proroctví, či o „službě slova Božího“. /

Už jste mezi řádky jistě vyrozuměli i odpověď na onu základní otázku, jak je tomu se „Slovem Božím“ – totiž zda je Boží slovo onou **událostí**, kdy Bůh mluví k synům Izraele (či Kristus k učedníkům či zástupům), nebo zda je Slovo Boží **svědectvím Písma** (svědectvím Mojžíše a proroků [SZ] či apoštolů [NZ]) ... nebo zda je Slovo Boží přítomno až **v kázání a zvěstování**, které se aktuálně děje k živému posluchači – například dnes a kdykoli jindy, kdy se dva neb tři sejdou ve jménu Páně, aby si jím dali mluvit do života a děkovali mu za to...// Odpověď samozřejmě není typu „jedno *nebo* druhé *nebo* třetí“, nýbrž „**tak – tak – i tak**“, a to za určitých okolností. /

Můžeme to velmi dobře sledovat v našem dnešním oddíle:

Ta slova říká *Mojžíš* shromážděnému Izraeli; ale uprostřed jeho řeči najednou získává navrch *Hospodin sám*, který v suverénní „ich-formě“ Izraelce oslovuje. / My tato slova slyšíme jako „*slova Písma*“, čteme je jako *text*. / Ovšem, předčítáme je při bohoslužbách; ... a tím, že *jim nasloucháme* s písněmi a s prosbami, aby se nám tato slova stala živým oslovením, se *otevíváme* tomu, že tato (v jistém smyslu stará,) klasická ... kanonická slova **nově ožívají a promlouvají do života i nám**. //

Za *takové* Slovo, za *takové* oslovení, za *takové promlouvání do života*, pak je na místě být vděčný a Bohu za ně děkovat. // – // אמן

přímluvy

Hospodine, Otče náš v KJ,

vděční za to, že nás oslovuješ, ... že smíme vědět o Tvé dobrotě, Ti překládáme své starosti a prosby – vždyť ke komu jinému bychom s nimi měli směřovat, Pane. ///

- Máme starost, Pane, ne o Tvé dílo v tomto světě, ale o to, že naše slabost, nerozhodnost, neupřímnost způsobí, že zůstaneme opodál; že nezaslechneme a neposlechneme Tvůj hlas, tvé rady, tvé pozvání... / proto Tě prosíme, přijmi nás na milost, nelam nad námi hůl ... / a prokaž i na nás, že Tvé milosrdenství platí víc než naše nehodnost... // **Prosíme Tě společně: Pane, smiluj se!** //
 - Máme starost, Pane, o Tvůj lid v tomto světě – o církve a o to, nakolik dobře slouží Tvé věci. / Prosíme, proměňuj si každého z nás, abychom byli svědky Tvého díla tam, kde nás chceš mít. // **[PSS]**
 - Máme starost, Pane, o ty, které si povoláváš ke službě slova. Prosíme napiš jim svou Tóru na srdce, aby z jejich úst každému zaznívalo Tvé evangelium... // **[PSS]**
 - Prosíme tě, Pane, v těchto dnech zvlášť za jednotu církve – za věrohodnost její služby v rozmanitých společenství a za další rozvíjení ekumenické vzájemnosti. Tvé slovo, Pane, není vnitřně rozdělené; prosíme uč všechny, kdo se hlásí k Tvému jménu, jak vytvářet jedno společenství služby...// **[PSS]**
 - Máme starost, Pane, o své blízké – zvlášť o ty nemocné, ztrápené bolestmi, starostmi, těžkostmi; o ty, kdo jsou zarmoucení a tíží je břemena života; prosíme uč nás, co znamená být dobrými bližními v Tvém jménu ... a sám nás v potěšování potřebných svou milostí předcházej. // **[PSS]**
 - Prosíme, Pane, za náš bolavý svět, na který hledíme s nemálo starostmi; prosíme vstupuj do něj s pokojem svého království, s pravidly Tvé dobré vlády... // **[PSS]**
- Voláme k tobě společně, jak nás to Kristus naučil: **[Otče náš...]**